אגרת הרמב"ן

ספרד · להדפסה · מבית דוד

אגרת הרמב"ן

האגרת הזאת שלח הרמב"ן ז"ל מעירו לקטולניא לבנו על הענוה וצוה בו שיקראנה פעם אחת בשבוע וילמדו גם אחרים עמו ויהיה רגיל בו בעל פה כדי לחנכם בילדותם ביראת שמים. ובישר לו שביום שיקרא אגרת זה שיענוהו מן השמים כל מה שישאל. וכל מי שירגיל לאומרו בודאי יהא ניצול מכל צרה ומובטח לו שהוא בן עולם הבא

מספר מעולפת ספירים:

שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ, וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. תְּתַנַּהֵג תָּמִיד לְדַבֵּר כָּל דְּבָרֶיךָ בְּנַחַת לְכָל אָדָם וּבְכָל עֵת, וּבָזֶה תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס, שֶׁהִיא מִדָּה רָעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אָדָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, כָּל הַכּוֹעֵס כָּל מִינֵי גֵּיהִנָּם שׁוֹלְטִין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר הָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ, וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ, וְאֵין רָעָה אֶלָּא גֵּיהִנָּם, שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה. וְכַאֲשֶׁר תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הָעֲנָוָה שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה מִכָּל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה: וּבַעֲבוּר הָעֲנָוָה תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הַיִּרְאָה, כִּי תִּתֵּן אֶל לִבְּךָ תָּמִיד, מֵאַיִן בָּאתָ, וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְשֶׁאַתָּה רִמָּה וְתוֹלֵעָה בְּחַיֶּיךָ, וְאַף כִּי בְּמוֹתְךָ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִיתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן, לִפְנֵי מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ, אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם, וְנֶאֱמַר הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא נְאֻם יְהוָה וְכַאֲשֶׁר תַּחְשׁוֹב אֶת כָּל אֱלֶה, תִּירָא מִבּוֹרְאֶךָ וְתִשְׁמוֹר מִן הַחֵטְא, וּבְמִדּוֹת הָאֵלֶּה תִּהְיֶה שָׂמֵחַ בְּחֶלְקֶךָ, וְכַאֲשֶׁר תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה לְהִתְבּוֹשֵׁשׁ מִכָּל אָדָם וּלְהִתְפַּחֵד מִמֶּנּוּ (מהשי"ת) וּמִן הַחֵטְא, אָז תִּשְׁרֶה עָלֶיךָ רוּחַ הַשְׁכִינָה, וְזִיו כְּבוֹדָהּ, וְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא: וְעַתָּה בְּנִי דַּע וּרְאֵה, כִּי הַמִּתְגָּאֶה בְּלִבּוֹ עַל הַבְּרִיּוֹת, מוֹרֵד הוּא בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם, כִּי מִתְפָּאֵר הוּא בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ וגו'. וּבַמֶּה יִתְגָּאֶה לֵב הָאָדָם, אִם בְּעוֹשֶׁר, יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר, וְאִם בְּכָבוֹד, הֲלֹא לֵאלֹהִים הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ, וְאֵיךְ מִתְפָּאֵר בִּכְבוֹד קוֹנוֹ. וְאִם מִתְפָּאֵר בְּחָכְמָה, מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים, וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח. נִמְצָא הַכֹּל שָׁוֶה לִפְנֵי הַמָּקוֹם, כִּי בְאַפּוֹ מַשְׁפִּיל גֵּאִים, וּבִרְצוֹנוֹ מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים, לָכֵן הַשְׁפֵּל עַצְמְךָ וִינַשְּׂאֲךָ הַמָּקוֹם: עַל כֵּן אֲפָרֵשׁ לְךָ אֵיךְ תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה לָלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד. כָּל דְּבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּנַחַת, וּרְאֹשְׁךָ כָּפוּף, וְעֵינֶיךָ יַבִּיטוּ לְמַטָּה לָאָרֶץ וְלִבְּךָ לְמַעְלָה, וְאַל תַּבִּיט בִּפְנֵי אָדָם בְּדַבֶּרְךָ עִמּוֹ, וְכָל אָדָם יִהְיֶה גָּדוֹל מִמְּךָ בְּעֵינֶיךָ, וְאִם חָכָם אוֹ עָשִׁיר הוּא, עָלֶיךָ לְכַבְּדוֹ. וְאִם רָשׁ הוּא, וְאַתָּה עָשִׁיר אוֹ חָכָם מִמֶּנּוּ, חֲשׁוֹב בְּלִבְּךָ כִּי אַתָּה חַיָּב מִמֶּנּוּ וְהוּא זַכַּאי מִמְּךָ, שֶׁאִם הוּא חוֹטֵא הוּא שׁוֹגֵג וְאַתָּה מֵזִיד: בְּכָל דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ וּבְכָל עֵת, חֲשׁוֹב בְּלִבָּךְ כְּאִילּוּ אַתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּשְׁכִינָתוֹ עָלֶיךָ. כִּי כְּבוֹדוֹ מָלֵא הָעוֹלָם, וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה כְּעֶבֶד לִפְנֵי רַבּוֹ, וְתִתְבַּיֵּשׁ מִכָּל אָדָם, וְאִם יִקָּרֶאךָ אִישׁ אַל תַּעֲנֵהוּ בְּקוֹל רָם, רַק בְּנַחַת כְּעוֹמֵד לִפְנֵי רַבּוֹ: וֶהֱוֵי זָהִיר לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה תָּמִיד אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמָהּ, וְכַאֲשֶׁר תָּקוּם מִן הַסֵּפֶר, תְּחַפֵּשׂ בַּאֲשֶׁר לָמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמוֹ, וּתְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, וּבָזֶה יִהְיוּ כָּל יָמֶיךָ בִּתְשׁוּבָה: וְהָסֵר כָּל דִּבְרֵי הָעוֹלָם מִלִּבְּךָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְהָכֵן לִבְּךָ לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, וְטַהֵר רַעְיוֹנֶיךָ, וַחֲשׁוֹב הַדִּבּוּר

קוֹדֶם שֶׁתּוֹצִיאֵנוּ מִפִּיךָ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ בְּכָל דָּבָר וְדָבָר וְלֹא תֶחֱטָא, וּבָזֶה יִהְיוּ דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ יְשָׁרִים, וּתְפִלָּתְךָ תִּהְיֶה זַכָּה וּבָרָה וּנְקִיָּה וּמְכֻוֶּנֶת וּמְקֻבֶּלֶת לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶיךָ: תִּקְרָא הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת פַּעַם אַחַת בַּשָּׁבוּעַ וְלֹא תִּפָּחוֹת, לְקַיְּמָהּ וְלָלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְמַעַן תַּצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיךָ וְתִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים, וּבְכָל יוֹם שֶׁתִּקְרָאֶנָּה יַעֲנוּךָ מִן הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לִבְּךָ לִשְׁאוֹל עַד עוֹלָם אָמֵן סֶלָה: